

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ.Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 17 του 'Απριλίου 1905

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 — ΑΡΙΘ. 144

ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Κεντάει δέντρα στὸ δίμυτο παννί, κεντάει κι ἀγδόνια
νὰ κελαιζοῦν κάθε πουρνὸ, νὰ κλαίει κάθε βράδυ,
κεντάει τὰ μὲ τὰ κόκκινα μπουμπούκια πελαργόνια
καὶ στὰ τελλέρα τῶν βραγιῶν ξομπλιάζει ὁ 'Απρίλης ρόδα.

Κ' ἔτσι στολίζει τ' ἄθυνα σπίτια του — τὰ περβόλια, —
ποῦ ὁ κουρσέρως ὡς τὰ γτέδες ἐγύμνασε ὁ Χειμῶνας
καὶ τώρα μέσ' στὴν ἀνοιχὴ ποῦ ὁ Λυτρωτὴς ὑψώθη
κάτι θὰ ποῦν τὰ λούλουδα, ποῦ δὲ θ' ἀκούσῃ ὁ 'Απρίλης.

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

ΕΝΑΣ ΕΝΑΣ

Ἔτσι ἔλεγε μὲ κάποια λύπη ὁ καημένος ὁ Ζολάς,
κάθε φορὰ ποῦ ἔβλεπε σημαντικὸ πρόσωπο, ἢ
κανένα συγγραφεὴ ἢ κανένα ὑπουργὸ ἢ κανένα βουλευ-
τὴν, νὰ βγαίνει ἄξαφνα στὴ μέση, μόνο καὶ μόνο γιὰ
νὰ δηλώσῃ πὺς ἀποκηρύττει τὴ δικαιοσύνη καὶ πὺς
τὴν ἀλήθεια δὲν τὴ θέλει. Ἔνας ἕνας, λείει, ἐρχου-
νται, σὰ νὰ τοὺς ἐσπρωχνε κανένας δαίμονας κακός,
ἐρχονται νὰ βυθιστοῦνε στὰ βάραθρα τῆς ψευτιάς.
Τὸ μέλλο μῆτε τὸ συλλογιοῦνται· δὲν τὸ στοχα-
ζοῦνται κανε τί θὰ ποῦνε μιὰ μέρα γι' αὐτούς.
Μπορούσανε καὶ νὰ σωπάσουνε· ὄχι! Λίς καὶ τοὺς
εἴτανε ἀδύνατο, εἴτε γιὰτὶ ὁ ἕνας γύρεβε ψήφους
κι ὁ λαὸς εἴτανε τότες ἀπατημένος, εἴτε γιὰτὶ ὁ
ἄλλος δημοτικότητα κυνηγοῦσε, εἴτε γιὰτὶ ὁ 'Αλ-
φας ἢ ὁ Βήτας δὲν τολμοῦσανε νὰ μὴν πάνε μὲ τὸ
δυνατώτερο τὸ κόμμα, οἱ περισσότεροὶ πάλε γιὰτὶ
δὲν τοὺς περνοῦσε νὰ ζητάσουνε καὶ νὰ μάθουνε ποῦ
καὶ ποῖα εἴτανε ἡ ἀλήθεια.

Σήμερα τί κερδίσανε; Σὲ λίγους μῆνες, ὁ ἀ-
θῶος, δυὸ φορές καταδικασμένος, ἐπίσημα θάθωωθῇ,
καὶ τετραπᾶνερη θὰ φέξῃ στὸν κόσμον ἡ ἀλήθεια. Θὰ
φέξῃ, κ' εἶναι τιμὴ μεγάλη γιὰ ἕνα ἔθνος, εἶναι
δόξα του, ἡσυχία νὰ μὴ βρῆσκῃ, ὡς ποῦ νὰ στήσῃ
τῆς Δικαιοσύνης τὸ βωμὸ ποῦ τῆς πρέπει. Τὸ κα-
τάφερε ἡ Γαλλία. Μὰ μήπως τώρα μόνο μὲ τὴν
ἀπόφαση τοῦ 'Αρείου Πάγου θὰ τὸ καταφέρει; Μή-
πως καὶ χωρὶς δικαστήρια καὶ χωρὶς δίκη δὲ φω-
τίστηκε πιά ὁ καθίνας; Μήπως ἐκεῖνοι ποῦ πολε-
μήσανε τότες τὴν 'Αλήθεια, δὲν τὸ μετανοιῶνουνε
τώρα, ἢ ὅσοι δὲν τὸ μετανοιῶσανε, μήπως δὲν τά-
κουνε τί τοὺς φωνάζει ὁ κόσμος; Ἄφτὸ πρόβλεπε ὁ
Ζολάς καὶ τοὺς λυπότανε γιὰ τὸ κακὸ ποῦ κάνανε
στὸν ἑαφτό τους.

Τίτοινα λύπη θαρρῶ ταιριάζει καὶ στὴν Ἑλ-
λάδα. Βίβλια πὺς τὸ γλωσσικὸ ζήτημα δὲν εἶναι

κανένα ζήτημα ὅπου πρόκειται γιὰ τὸ κρῖμα ἢ τὴν
ἀθωότητα ἐνός ἀτομοῦ. Εἶναι ὅμως ζήτημα λογι-
κῆς, ζήτημα πολὺ ἐπιχωλύωτο ἀπὸ τὰ πολὺπλοκα
δράματα τοῦ κακουργοδικείου. Θέλει ἀνάγνωση
καὶ σκέψη. Τόσο μόνο. Δηλαδή πρέπει κανεὶς νὰ
πάρῃ τὰ κυριώτερα βιβλία ποῦ γραφήκανε γιὰ τὸ
ζήτημα, νὰ τὰ διαβάσῃ καὶ νὰ σκεφτῇ. Μάλιστα,
προτοῦ μᾶς καταδικάσῃ ἐμᾶς, μοῦ φαίνεται ἀπό-
λυτη ἀνάγκη, τὰ βιβλία τὰ δικὰ μας νὰ διαβάσῃ
καὶ νὰ μελετήσῃ. Ὡς τόσο, δὲ βλέπω νὰ γίνεται
ἀφτὸ, καὶ λυποῦμαι. Εἶδα τίς προάλλες σὲ μιὰν ἀ-
θηναϊκὴν φημερίδα κάτι παράξενο. Παίρω τὸ λόγο
μου πίσω, ἂν ἔχω λάθος κι ἂν ἡ φημερίδα δὲν εἶπε
τὰ πράματα ὅπως εἶναι. Δὲ γνωρίζω τὸν κ. Καρα-
πάνο. Ἄπ' ὅσα μοῦ εἶπανε, μοῦ εἶναι περισσότερο
συμπαθητικὸς παρὰ τὸ ἱκαντίο. Ἄθρωπος ποῦ ἐπι-
στημονικὴ ἀξία δὲν τοῦ λείπει, ἀρχαιολόγος μὲ τό-
νομα, πλούσιος, κομματάρχης καὶ θαρρῶ τώρα
ὑπουργός. Νὰ τὸ ζητάσῃ κανεὶς τὸ πρᾶμα, ἔτσι, μὲ
κρῶ αἷμα, ποῦ λένε, μπόρουσε ὁ κ. Καραπάνος καὶ
νὰ μὴν ἀνακατεφτῇ στὸ ζήτημα. Ποῖός τὸν ἐβίαζε;
Ὅχι! Θέλησε νὰ πῇ τὸ λόγο του. Καὶ τὸν εἶπε.
Ἄλλαξε, λείει, τὸ ἄρθρο 5 τοῦ περιφημοῦ Καταστα-
τικοῦ τοῦ περιφημοῦ Συλλόγου τοῦ περιφημοῦ κ.
Βικέλα, καὶ πρόστεσε τὰκόλουθα· «Τὰ βιβλία τοῦ
Συλλόγου γράφονται ἐν τῇ ἰθνηκῇ γλώσσῃ, τῇ μορ-

φομένη μὲν διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῶν σχολείων, ἀ-
πηλλαγμένη δὲ ξενικῶν λέξεων, διαλεκτικῶν ἰδιω-
μάτων καὶ χυδαίων γλωσσικῶν κατασκευασμάτων».

Τί ἔλεγε ὁ καημένος ὁ Ζολάς; Ἔνας ἕνας. Πρό-
τεσε μιὰ φράση στὸ Καταστατικὸ τοῦ Συλλόγου ὁ
κ. Καραπάνος, μὰ προστέθηκε τώρα κι ὁ ἴδιος στὸν
ἀριθμὸ ἐκεῖνων ποῦ — πὺς νὰ τὸ πῶ; — ποῦ κρίνουνε
χωρὶς νὰ ξέρουνε. Ἐἴνες λέξεις, ἰδιωματικά, γλωσ-
σικὰ κατασκευάσματα, δηλαδή τρία ἐπιχειρήματα
ἐναντίο τῆς δημοτικῆς, ποῦ ἅμα διαβάσῃ κανεὶς τὰ
βιβλία μας, ἅμα δὴ τί λέμε, ἀπαραίτητα νὰ τὸ μο-
λογῆσῃ, φανέει πάθος νὰ μὴν ἔχη, πὺς καὶ τὰ τρία
γενήκανε θρούβαλα. Ἐγὼ, ἂν εἴμουνε στὴ θέση τοῦ
κ. Καραπάνου, ἂν ἄκουα χρόνια καὶ χρόνια τοὺς
ἴδιους ἀθρώπους νὰ τὸ λένε καὶ νὰ τὸ παναλίνε, νὰ
τάποδείχνουνε κιάλας πὺς τὸ ζήτημα εἶναι ζήτημα
ἐθνικὸ, πὺς ὑπάρχει σπουδαῖος, μεγάλος ἐθνικὸς
κίντυνος, ἂν ἔξερα, ὅπως θὰ τὸ ξέρῃ δίχως ἄλλο,
πὺς οἱ ἀθρώποι ἀφτοὶ πιάνευε κάπως τὸν τόπο τους
καὶ στὴν κοινωνία καὶ στὴν ἐπιστήμη, πὺς δι-
καίωμα κανένα δὲν ἔχει· ὁ κ. Καραπάνος νὰ τοὺς
καταφρονῇ, ἐγὼ στὴ θέση του θὰ παρακαλοῦσα ἢ
τὸν κ. Φωτιάδη, ἢ τὸν κ. Πάλλη, ἢ καὶ τὸν κ.
Ψυχάρη, νὰ κοπιᾶσουνε μιὰ μέρα, νὰ καθίσουνε δυὸ
τρεῖς ὥρες, νὰ μοῦ ποῦνε τοὺς λόγους τους. Δὲ φαν-
τάζεται κανένας πρᾶμα πιδ ἑρκολο. Ἐγὼ θὰ πῆ-